
Koziebrody, st. 3, gm. Raciąż, woj. ciechanowskie, AZP 44–56/3

Informator Archeologiczny : badania 32, 266-267

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

1996-1997 relikty kościoła zostały zinwentaryzowane geodezyjnie oraz przeprowadzono wstępne badania architektoniczne i wykonana została ekspertyza archeologiczna a następnie interwencyjne badania krypty podołtarzowej. W roku 1998 doszło do przypadkowego odkrycia krypty centralnej we wnętrzu kościoła. Wszystko to zadecydowało o podjęciu decyzji o rozpoczęciu stacjonarnych badań wykopaliskowych zrealizowanych w okresie od 21 września do 15 listopada 1998 roku.

W trakcie badań realizowanych w 10 wykopach o powierzchni około 80 m² zarejestrowano informacje zarówno archeologiczne jak i architektoniczne. W wykopach 1 i 2 odsłonięto wcześniej uchwycone relikty krypt (nr 1 podołtarzowa, nr 2 centralna) oraz groby ziemne (w wykopie nr 2). W wykopach 6-10 usytuowanych we wnętrzu kościoła przebadano jego elementy konstrukcyjne, takie jak: sposób konstrukcji i głębokość posadowienia ścian, wymiary i rozmieszczenie filarów umożliwiając tym samym chronologiczne rozwarstwienie reliktyw architektonicznych (fazy: gotycka, barokowa i nowożytna). W wykopach 3-55 usytuowanych na zewnątrz bryły kościoła odsłonięto relikty dalszych krypt (nr 4 i 5), szczegóły konstrukcyjne murów kapitałnych (przypora w wykopie nr 3) oraz ślady aneksu-kaplicy? (wykop nr 5).

W trakcie badań pozyskano dużą ilość materiału osteologicznego, w tym całe szkielety z pochówków w wykopie nr 2 oraz luźny, przemieszany materiał zalegający we wnętrzu jak i na zewnątrz kościoła. W materiale zabytkowym dominowały fragmenty okuć i uchwytów trumiennych głównie barokowych i nowożytnych. Z wykopu nr 1 pochodzą liczne fragmenty dwóch(?) kamiennych płyt z inskrypcjami. Na jednej zachowała się data 1882. Niestety pozyskane fragmenty stanowią zbyt małą część całości by pokusić się o pełne odczytanie tekstu. W inwentarzu zabytków ruchomych występują także nieliczne fragmenty ceramiki naczyniowej i kafla. Ponieważ XIX-wieczna przebudowa kościoła całkowicie zniszczyła starsze nawarstwienia (z wyjątkiem wkopanych w całość pochówków z wykopu nr 2), fragmenty naczyń wystąpiły w dużym przemieszczeniu, w większości na złożu wtórnym.

Pochodzą z okresu średniowiecza po czasy nowożytne.

Badania przeprowadzone w kościele NMP pozwoliły na wysunięcie pierwszych wniosków dotyczących chronologii obiektu, jego rozplanowania (trójnawowa beztranseptowa hala z wielobocznym zamknięciem), oraz przebadanie licznych krypt grobowych występujących zarówno we wnętrzu kościoła jak i opasujących go od zewnątrz.

Badania będą kontynuowane.

Koszalin, Stare Miasto, gm. *loco*, woj. zachodniopomorskie, AZP 15-21 - patrz: późne średniowiecze

KOZIEBRODY, st. 3, gm. Raciąż, woj. ciechanowskie, AZP 44–56/3

- dwór XVII – XVIII w.

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Zbigniewa Dłubakowskiego („Ignis” Zakład Naukowo-Edytorski s. c.). Finansowane przez EuRoPol GAZ S. A. Przebadano powierzchnię 578 m²

Stanowisko odkryte w 1998 r., leży ono około 600 m na południowy wschód od wsi. Odkryte zostało w wyniku penetracji pasa terenu odhumusowanego w związku z rozpoczęciem budowy gazociągu tranzytowego Płw. Jamał – Europa Zachodnia, w lipcu 1998 roku.

Po usunięciu pozostałości humusu odsłonięto, w centrum strefy objętej badaniami, trzy sąsiadujące ze sobą bruki kamienne. Bruki leżały w obrębie jasno zabarwionej warstwy piasku i gliny o zarysie prostokątnym, przedzielonej pasem ciemno zabarwionej warstwy piasku i gliny wymieszanych ze spalenizną.

Na obwodzie prostokąta odsłonięto kilka skupisk kamieni a także pojedyncze kamienie i głązy. Między kamieniami odsłoniętych bruków i skupisk oraz w warstwie jasnego piasku i gliny znaleziono liczne fragmenty naczyń ceramicznych i kafla.

Odkryte konstrukcje i zabytki jednoznacznie wskazują, że odsłonięty obiekt jest pozostałością budynku drewnianego o wymiarach około 7 x 20 m ulokowanego wzdłuż osi północ – południe, wyposażonego w 3 piece kaflowe, posadowione na kamiennych cokołach. Centralnie położony piec w części przyziemnej posiadał, w obrębie bruku kamiennego, elementy konstrukcyjne wykonane z cegły.

Około 2 m na północ od szczytowej ściany budynku natrafiono na bruk kamienny o zarysie owalnym, w części północnej zniszczony przez wykop pod instalację melioracyjną.

W pobliżu północno-wschodniego narożnika budynku i kilka metrów od wschodniej jego krawędzi odsłonięto dwie jamy, które zawierały bardzo liczne kości zwierzęce.

Łużny materiał zabytkowy w postaci fragmentów naczyń glinianych i kaflí zalegał w ciemno zabarwionej warstwie kulturowej w obrębie i w bezpośrednim sąsiedztwie budynku. W odległości kilku metrów od budynku warstwa kulturowa przechodzi w jaśniejszą zabarwioną warstwę podglebia, w której sporadycznie występują drobne fragmenty ceramiki nowożytniej.

Łącznie w toku badań pozyskano ponad 5000 fragmentów kaflí naczyniowych i płytowych, ponad 11 000 fragmentów naczyń glinianych, ponad 800 fragmentów kości zwierzęcych i liczne fragmenty przedmiotów metalowych (w tym napałek oraz fragmenty noży, nożyczek i sprzączek) a także fragmenty przedmiotów szklanych oraz fragmenty kościanej tarczki zegara słonecznego.

Wstępna analiza materiału zabytkowego pozwala datować pozostałości budynku na XVII – XVIII w. i interpretować obiekt jako dwór.

Materiały i dokumentacja znajdują się w PSOZ w Ciechanowie.

Wyniki badań opublikowane będą w serii publikacji finansowanej przez EuRoPol GAZ S.A.

Badania nie będą kontynuowane.

Kraków-Bieżanów, st. 27, woj. krakowskie, AZP 103-57/27 - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Kraków - Bronowice Wielkie, st. 7, 8, 24, gm. Kraków-Krowdrza, AZP 102-56/198, 199, 211 - patrz: późne średniowiecze

KRAKÓW-KAZIMIERZ, st. 1, gm. Kraków-Śródmieście, woj. krakowskie, AZP 102-56/10

- zespół osad: neolitycznej, kultury łużyckiej, z okresu późnolateńskiego i wpływów rzymskich oraz z wczesnego średniowiecza
- miasto lokacyjne i nowożytne Kazimierz (XIV-XIX w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od stycznia do grudnia przez mgr. Emila Zaitza (Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie.

Badania prowadzono w wykopach budowlanych na terenie następujących posesji: ul. Augustiańska 15, ul. Józefa 19 i ul. Kupa 3/5 oraz w wykopach energetycznych wzdłuż ulic: Bożego Ciała, Krakowskiej, Szerokiej i Węglowej a także przy budynkach pl. Wolnica 2-6. Stwierdzono w nich nawarstwienia późnośredniowieczne i nowożytne (m.in. nawierzchnie ulic utwardzone tłuczniem i kamieniami wapiennymi), relikty gotyckiej i barokowej zabudowy oraz nasypy z okresu regulacji ulic Kazimierza w XIX w. Na dziedzińcu i w piwnicach posesji ul. Augustiańska 15 zadokumentowano negatywy murów gotyckich piwnic, które należały do kamienicy przyrynkowej, zrujnowanej w okresie najazdu szwedzkiego i rozebranej w pocz. XIX w., natomiast przy ul. Kupa 3/5 i Józefa 19 rozpoznano mury zabudowy późnogotyckiej lub renesansowej(?) i barokowej. Te ostatnie budynki zostały rozebrane w XIX i XX wieku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w Materiałach Archeologicznych.

Badania będą kontynuowane.